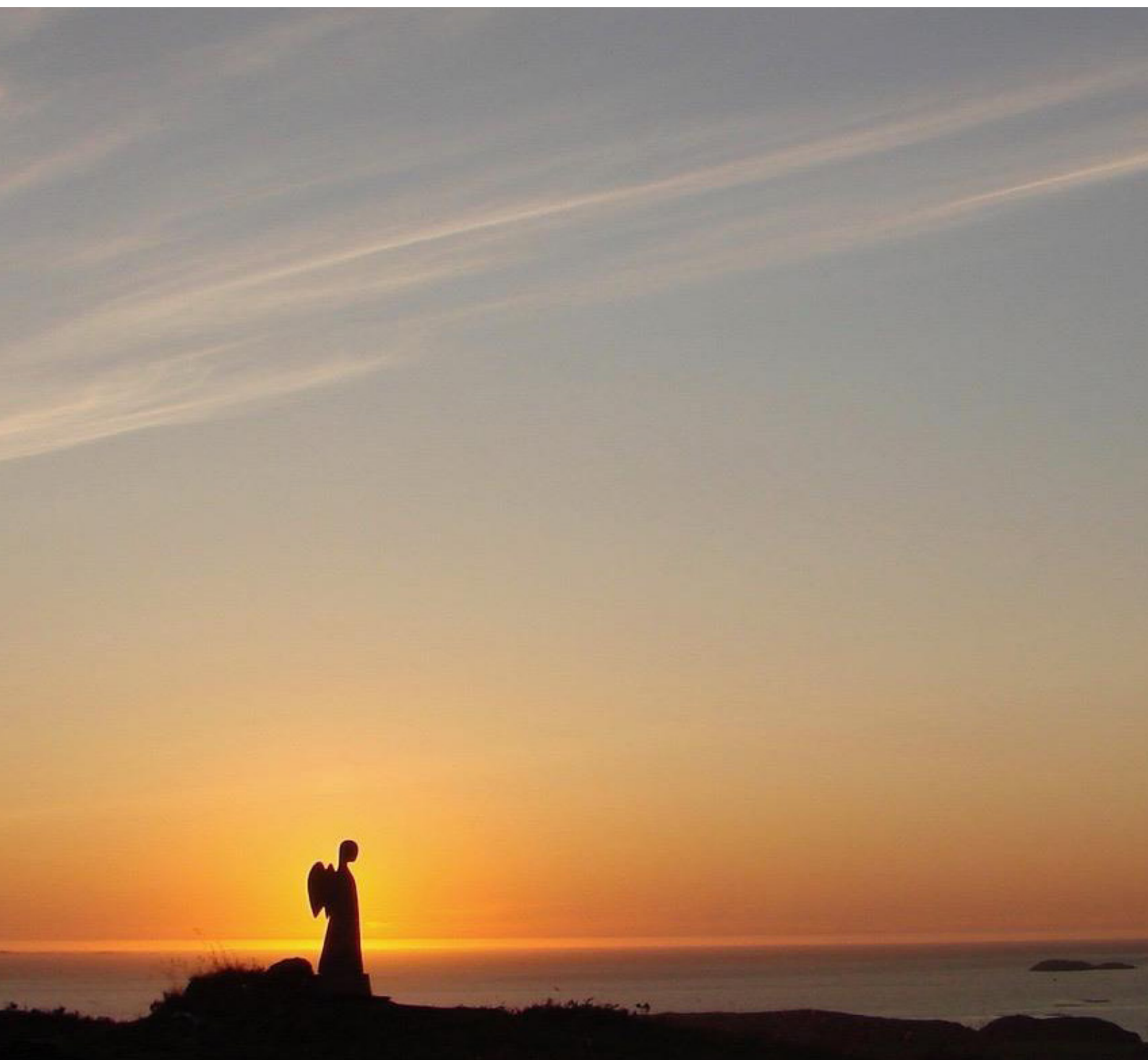

Økonomiplan 2024 – 2033

Innhold

Innledning.....	s. 4
Viktige samfunnsutfordringer.....	s. 4
Kommuneplanens samfunnsdel.....	s. 6
Ørland 2034 er klimanøytral.....	s. 7
Ørland snakker sammen!.....	s. 8
Ørland skaper livsglede!.....	s. 9
Ørland utvikler mangfold!.....	s. 9
Prosjekt ”Redusert utenforskap”.....	s. 10
FNs bærekraftsmål	s. 10
Økonomiske momenter	s. 11
Nasjonal økonomi	s. 11
Inntektssystemutvalget/distriktsindeks.....	s. 12
Gjeldsutvikling	s. 13
Renter.....	s. 13
Inndelingstilskudd.....	s. 14
Differensiert arbeidsgiveravgift.....	s. 14
Økonomiske måltall.....	s. 15
Befolkningsutvikling.....	s. 15
Økonomiske forutsetninger.....	s. 16
Driftsbudsjett.....	s. 17
Befolkningsoversikt drift - 10-års perspektiv.....	s. 17
Driftsoversikt per enhet - 10-års perspektiv.....	s. 18
Fondsoversikt.....	s. 19
Organisasjon og utvikling.....	s. 20
Ørland 2034 er klimanøytral.....	s. 20
Ørland snakker sammen!.....	s. 20
Ørland skaper livsglede!.....	s. 21
Ørland utvikler mangfold!.....	s. 21
Kommunikasjons- og informasjonsteknologi.....	s. 21
Opplæring.....	s. 21
Mobil- og bredbåndsutbygging.....	s. 21

Helse og familie.....	s. 22
Ørland 2034 er klimanøytral.....	s. 22
NOU 2023:4 - Tid for handling!.....	s. 23
Ørland snakker sammen!.....	s. 23
Ørland skaper livsglede!.....	s. 24
Ørland utvikler mangfold!.....	s. 24
Oppvekst og utdanning.....	s. 26
Ørland 2034 er klimanøytral.....	s. 26
Ørland snakker sammen!.....	s. 27
Ørland skaper livsglede!.....	s. 28
Ørland utvikler mangfold!.....	s. 29
Samfunnsutvikling og tekniske tjenester.....	s. 30
Ørland 2034 er klimanøytral.....	s. 30
Ørland snakker sammen!.....	s. 31
Ørland skaper livsglede!.....	s. 31
Ørland utvikler mangfold!.....	s. 31
NAV.....	s. 32
Investeringsbudsjett.....	s. 33
Ørland 2034 er klimanøytral.....	s. 33
Ørland snakker sammen!.....	s. 33
Ørland skaper livsglede!.....	s. 33
Ørland utvikler mangfold!.....	s. 33
Detaljert investeringsbudsjett - 10-års perspektiv.....	s. 34

Innledning

I Ørland kommune har vi i kommuneplanens samfunnsdel satsingsområdene; *Ørland snakker sammen!*, *Ørland skaper livsglede!* og *Ørland utvikler mangfold!*. I tillegg ønsker Ørland å gå foran med å bli en klimanøytral distriktskommune.

FNs bærekraftsmål har vært sentrale i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Nå trenger vi det langsiktige blikket, hvor konsekvensene av dagens arbeid vises i løpet av ett, fire og tiårsperspektiv.

Økonomiplanen for 2024-2033 bygger på vedtatt økonomiplan 2023-2032, budsjett 2023, vedtak fattet av kommunestyret i enkelt saker gjennom det siste året samt på endring i forutsetninger for kommunens aktiviteter som er kjent per mai 2023. Det er i hovedsak lagt opp til videreføring av enhetenes rammer og tjenestenivå fra 2023 til 2024.

Viktige samfunnsutfordringer

Kommunen vil oppleve økt kostnadsvekst som en følge av økning i andelen eldre. Behovet for helse- og omsorgstjenester antas å øke markant, samtidig som andelen i yrkesaktiv alder går ned. Det lokale næringslivet rapporterer om rekrutteringsutfordringer og behov for kompetanse på flere områder. Blant ungdom er gjennomføringen av videregående skole under 70 % som er betydelig under snittet i Trøndelag. Ørland kommune vil i økonomiplanperioden gjennomføre et prosjekt med mål om å redusere utenforskap, og hvor kommunen er arbeidsgiver for deltakerne.

”Nå trenger vi det langsiktige blikket, hvor konsekvensene av dagens arbeid vises i løpet av ett, fire og tiårsperspektiv”

Kommune i vekst

Ørland kommune har befolknings-, sysselsettings- og næringsvekst. Vi har god kapasitet innenfor oppvekst, og med flere barnehageopptak gjennom året er det attraktivt for barnefamilier å bosette seg i Ørland. Kommunens kjerneoppgaver er å drifte tjenester hvor de ansatte gjør en fantastisk innsats hver dag. Ørland er preget av mangfold i næring, kultur og landskap, bosteder samt i den frivillige sektoren. Det er dette mangfoldet som skaper muligheter for videreutvikling av Ørlandssamfunnet. Ørland skal være en god kommune for alle.

Prioriterer god økonomistyring

Ørland kommune har jobbet for å sikre god økonomistyring og dette har gitt resultater. De tre første årene har kommunen levert positive driftsresultat. Ørland kommune har høy gjeldsbelastning og avsetninger på disposisjonsfond gir oss likviditet til å møte uforutsette utgifter.

Disposisjonsfond kan også delfinansiere fremtidige investeringer uten å øke gjeldsbelastningen. Som i foregående år har vi lagt fram en økonomiplan med eiendomsskatt. Eiendomsskatt anses nødvendig for videreføring av dagens tjenestestruktur og for gjennomføring av framtidige investeringer.

Kommuneproposisjonen 2024

Anslag for skatteinntang og kostnadsvekst er usikre som en følge av endringer i verdensbildet. Regjeringen legger opp til en vekst i frie inntekter for kommunene på mellom 4,4 og 4,7 mrd. kroner i 2024. Merutgifter for kommunesektoren som følge av demografiutviklingen er anslått til 3,1 mrd. kroner og pensjonskostnadene på 1,1 mrd. kroner. Regjeringen varsler at forslag til nytt inntektssystem for kommunene er utsatt og vil legges frem i en Stortingsmelding våren 2024. Endringer vil da gjelde fra 2025.

Kommuneplanens samfunnsdel

Samfunnsdelen er kommunens overordnede styringsdokument som gir føringer for kommunens plan- og utviklingsarbeid de kommende 12 årene. Den beskriver hvordan vi sammen ønsker at samfunnet skal utvikle seg, og hvilke områder vi vil satse ekstra på.

Som overordnet prinsipp er det valgt at Ørland 2034 er klimanøytral. Her ønsker Ørland å gå foran, være innovativ, og jobbe hardt for å se hvordan klimanøytralitet kan oppnås i en distriktskommune. Et ambisiøst mål som vil kreve kontinuerlig oppmerksomhet og systematisk arbeid.

Det er i kommuneplanens samfunnsdel 58

strategier, og for økonomiplanperioden 2024-2027 (4 års perspektiv) er det valgt ut 22 av disse strategiene som vi ønsker å vektlegge. Strategiene er plukket ut slik at det skal være mulig å se dem i sammenheng på tvers av satsingsområdene. Ved å legge ulike fargekoder på de ulike strategiene, ønsker vi å vise helhet og sammenheng mellom de ulike satsingsområdene.

Strategiene er samlet i følgende farger og tema:

Fargekode lilla: omhandler innbyggernes deltakelse i det sosiale livet, inkluderende nærmiljø, økt sysselsetting blant alle og inkludering av eldre.

Fargekode rød: omhandler klimakompetanse, klimakrav, samhandling kommune og innbyggere, samfunnssikkerhet og beredskap samt naturmangfold og kulturmiljø

Fargekode blå: omhandler sivil-militært samarbeid, arbeid mot klimanøytralitet og tilrettelegging for næringslivsaktører

Fargekode grå: omhandler strategier innenfor kommuneorganisasjonen

Fargekode gul: omhandler bærekraft i lokalprodusert mat fra grønn og blå sektor.

Fargekode grønn: omhandler klimavennlig transport og tilrettelegging for gang og sykkelveier

Under hvert av kommuneplanens satsingsområder med tilhørende målsetninger, er det satt opp en tabell med fargekoder som viser hvilke av de valgte strategiene som bidrar til at målene i satsingsområdet kan nås.

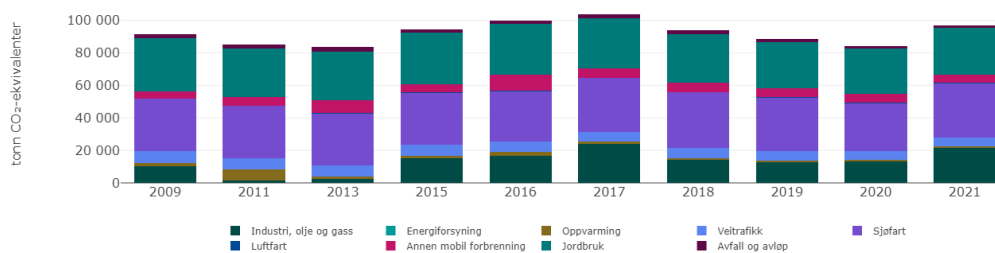

Målbilde fra kommuneplanens samfunnsdel. "Ørland 2034 er klimanøytral" er valgt som hovedprinsipp. "Ørland snakker sammen!", "Ørland skaper livsglede!" og "Ørland utvikler mangfold!" er overordnede strategier. Verdierne "bærekraftig" og "tillitsskapende" er tatt inn som grunnlaget for videre arbeid i kommunen.

Ørland 2034 er klimanøytral

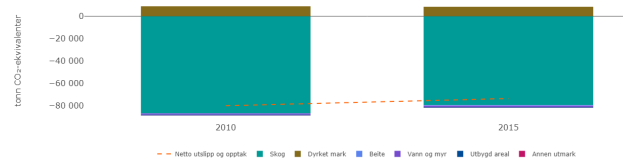
Ørland kommune har vedtatt at «Ørland 2034 er klimanøytral». Gjennom dette signaliserer kommunen at man ønsker å satse sterkt på å redusere utslipp av klimagasser fra kommunen som organisasjon, men også fra næringsliv og innbyggere i kommunen som geografisk enhet. Utarbeidelse av klimabudsjett vil være en sentral forlengelse av dette arbeidet for å vise hvordan ulike fremtidige tiltak vil påvirke det totale klimagassutslippet fra kommunen.

Utslippoversikten i figuren under viser direkte, fysiske utslipp som skjer innenfor Ørland kommunes geografiske grense. Som en utpreget kyst- og distriktskommune er det naturlig at størsteparten av utslippene er knyttet til sjøfart og jordbruk, i tillegg medfører spredt bosetning behov for veitrafikk og de utslipp som det fører med seg.

Sektorfordelte utslipp per år, kilde: Miljødirektoratet

For å få et helhetlig bilde av klimagassutslippene i en kommune må også opptak av klimagasser tas med i klimaregnskapet. Figuren under viser fordelingen av utslipp og opptak av klimagasser fra sektoren «skog og annen arealbruk». Det er en kjensgjerning at vi aldri vil makte å kutte alle utslipp i kommunen, men om vi tar med alle prosesser som medfører opptak av klimagasser, ser målet om klimanøytralitet straks mer oppnåelig ut.

Utslipp og opptak av klimagasser (tonn CO2-ekvivalenter), kilde: Miljødirektoratet/Nibio

I økonomiplanen er det valgt å fokusere på følgende strategier:

B	Øke kompetansen i hele organisasjonen slik at vi kan stille ambisiøse klimakrav og ta i bruk klimagassreducerende løsninger i kommunale tjenester og prosjekt
D	Samarbeide med Forsvaret, nasjonale og regionale myndigheter, forskningssamfunn, næringsliv og andre lokale aktører om kutt i klimagassutslipp og andre tiltak for å nå kommunens mål om klimanøytralitet

Ørland snakker sammen!

Ørland skal være et samfunn for alle. Vi skal skape tilhørighet og samhold gjennom dialog, samhandling og involvering. Ørland skal være en kommune hvor alle innbyggere blir sett og opplever å være en del av fellesskapet. Ørland verdsetter mangfold og tar godt imot nye innbyggere. Respekt og åpenhet er grunnverdier i all kommunikasjon mellom innbyggere og kommunen, og i den politiske dialogen.

Mål 1: Ørlandsamfunnet er et inkluderende sted å bo, der alle innbyggere opplever fellesskap og tilhørighet.

Mål 2: Ørland er gode på å bruke de ulike ressursene i samfunnet for å møte framtidens utfordringer

Mål 3: Ørland kommune er tilgjengelig, åpen og digital

1B	Legge til rette for at alle kan delta i arbeidsliv, fritidstilbud og det sosiale livet uavhengig av forutsetninger
1D	Arbeide for likestilling og mangfold i kommuneorganisasjonen og ellers i samfunnet
2A	Være en pådriver for samhandling mellom kommune, frivillighet, næringsliv, innbyggere og andre aktører
2B	Styrke samarbeidet på tvers av enheter og fagfelt i kommuneorganisasjonen
2F	Arbeide forebyggende og systematisk med samfunnssikkerhet og beredskap i samarbeid med lokale aktører for å være godt rustet til å håndtere uforutsette hendelser
2G	Utvikle et godt sivil-militært samarbeid
3A	Ha gode kanaler for kommunikasjon og informasjon, med brukervennlige digitale løsninger
3D	Ha rettferdig og forutsigbar saksbehandling

Ørland skaper livsglede!

Barn og unge skal ha en trygg og aktiv oppvekst som gir gode vilkår for læring, mestring og mening. De skal utvikle seg i fellesskapet, i barnehage, på skole og i fritid, med kompetente voksne rundt seg. En god barndom legger grunnlaget for et godt liv. Ørland satser på folkehelse og sunne levevaner, fremmer fellesskap og inkludering gjennom kultur, idrett og frivillighet. Innbyggere i Ørland har gode

hverdagsliv og opplever livsmestring uavhengig av alder og forutsetninger. Eldre skal ha en trygg og god alderdom med fremtidsrettede helsetjenester.

Mål 1: Alle innbyggere i Ørland kommune har gode hverdagsliv

Mål 2: Barn og unge har en trygg og aktiv oppvekst

Mål 3: Ørland er et aldersvennlig samfunn

1A	Tilrettelegge for gode, inkluderende og tilgjengelige nærmiljø som fremmer relasjoner og hverdagsaktivitet
1B	Arbeide for økt sysselsetting blant alle, med særlig fokus på unge og utsatte grupper
1E	Servere sunn mat som er næringsrik og smaker godt i alle kommunale enheter
2B	Involvere foreldre som ressurs på ulike arenaer for barn og unge
2F	Tilrettelegge for at barn og unge kan ferdes trygt på skoleveg og i nærmiljøet gjennom satsing på gang- og sykkelveger
3A	Legge til rette for at eldre kan bruke kompetansen og ressursene sine i samfunnet
3B	Tilrettelegge nærmiljø, møteplasser og aktiviteter slik at de er inkluderende for eldre

Ørland utvikler mangfold!

Ørland skal ha en grende-, tettsteds- og byutvikling som styrker og bygger videre på de ulike kvalitetene og særpreget til de ulike stedene. Utviklingen skal tilpasses behov og egnethet, og den skal ta hensyn til ulike interesser, som hensynet til klima- og naturmangfold, samfunnssikkerhet, folkehelse, tjenestetilbud og gode nærmiljø. Ørland skal videreutvikle et mangfoldig næringsliv på ulike steder i kommunen, ut ifra næringens art. Både store og små, internasjonale og lokale bedrifter, landbruk og blå næring skal kunne utvikle seg. Ørland satser på kompetanse-

utvikling, innovasjon, produktivitet og arbeidsdeltakelse for alle. Ørland er stolt av sin unike natur- og kulturarv. Det er en ressurs vi skal ivareta, gjøre tilgjengelig og vise frem.

Mål 1: Ørland har grende-, tettsteds og byutvikling som bygger videre på kvalitetene til de ulike stedene.

Mål 2: Ørland har et bærekraftig og mangfoldig næringsliv og arbeidsmarked i hele kommunen

Mål 3: Ørland bruker og viser frem sin unike natur- og kulturarv

1E	Legge til rette for klimavennlige transportmetoder tilpasset ulike behov i kommunen
2B	Legge til rette for godt samarbeid mellom kommunen og næringsaktører som støtter opp om lokal utvikling og verdiskaping
2E	Bruke lokalprodusert mat fra grønn og blå næring, fortrinnsvis bærekraftig produsert når det er mulig, i alle kommunale enheter.
3C	Bevare naturmangfold og økosystemer gjennom kunnskaps- og kompetanseutvikling, forvaltning og formidling
3D	Utvikle kunnskap og kompetanse om kulturminner og kulturmiljø i kommunen, herunder samiske kulturminner for å styrke forvaltningen og formidlingen av vår kulturarv

Prosjekt "Redusert utenforskap"

Ørland kommune vil gjennomføre et 3-årig prosjekt med mål om å redusere utenforskap med kommunen som arbeidsgiver.

Prosjektet vil bli ledet av NAV, men med sterk involvering av alle kommunens enheter. Vi vil komme tilbake med en nærmere beskrivelse av prosjektet i budsjettokumentet. Økonomisk sett legger vi opp til en todeling av summen på to millioner kroner; halvparten til å drive

prosjektet og den andre halvparten til lønn til deltagerne. Målsettingen er i utgangspunktet å få 10 personer i arbeid /utdanning per år. Administrasjonen betrakter dette som et innovasjonsprosjekt, slik at det skal være mulig å få ekstern finansiering for å kunne sette ytterligere trykk på arbeidet.

Det vil være en av målsettingene å få dette fra prosjekt over til vanlig drift.

FNs bærekraftsmål

I 2015 vedtok FNs generalforsamling 17 mål for bærekraftig utvikling. Dette er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging fra 2019 er tydelige på at FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for all samfunns- og arealplanlegging i Norge.

FNs bærekraftsmål har vært sentrale i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. I løpet av høsten 2021 ble det utarbeidet en samlerapport for FNs bærekraftsmål, der alle målene ble satt i lokal kontekst: Hva betyr målene for Ørland? Hvilke utfordringer har vi og hvilke muligheter har vi? Denne innsikten ble førende i valg av satsingsområder, mål og strategier.

Samlerapport FNs bærekraftsmål

FNs 17 mål for bærekraftig utvikling.

Økonomiske momenter

Nasjonal økonomi

Det er utsikter til at veksten i norsk økonomi vil avta i 2023, skriver Norges Bank i årets første pengepolitiske rapport. De venter at høye petroleumsinvesteringer og økt eksport vil bidra til å holde aktiviteten oppe, mens en betydelig nedgang i husholdningenes disponible realinntekt trolig vil gi et fall i konsumet i år. Spareraten falt markert mot slutten av fjoråret, og Norges Banks anslag innebærer at husholdningene fortsetter å tære på oppsparte midler i år. Etter hvert venter de at høyere real-

lønnsvekst vil bidra til at konsumet tar seg opp igjen. Store investeringer knyttet til klimaomstilling ventes også å løfte aktiviteten lenger frem.

Det forventes at prisveksten holder seg høy lenge. Prisveksten her hjemme er høy og klart over målet på 2 prosent. Tolvmånedersveksten i konsumprisindeksen (KPI) har avtatt litt siden i høst og var 6,4 prosent i april.

Inntektssystemutvalget / distriktsindeks

Regjeringen gjør ingen vesentlige endringer i inntektssystemet for 2024, men det signaliseres i Kommuneproposisjonen at det vil komme endringer fra 2025 basert på inntektssystemutvalgets utredning. Det punktet som vi har størst betydning for Ørland kommune er det regionalpolitiske tilskuddet. Dersom endringen blir gjennomført som foreslått vil Ørland kommune tape 15,8 mill kroner. En nærmere beskrivelse følger nedenfor.

Regionalpolitiske tilskudd -> Distriktstilskudd Sør-Norge

Distriktsindeksen som uttrykk for grad av distriktsutfordringer. For begge typer distrikts-tilskudd (både Nord- og Sør-Norge) benyttes en distriktsindeks, som er et uttrykk for graden av distriktsutfordringer. Indeksen brukes for å kartlegge og peke på kommuner med visse typer utfordringer. Indeksen benyttes også i øvrige sammenhenger bl.a. i regionstøtte og ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Indeksen ble revidert i 2020, men er ikke blitt benyttet som følge av at en har ønsket en samlet gjennomgang av behovet for

regionalpolitiske tilskudd fra inntektssystemutvalget. Inntil videre har derfor den gamle indeksen blitt videreført. Indeksen veier sammen indikatorer for beliggenhet (sentralitet), befolkningsutvikling, sysselsettingsvekst, og næringsstruktur i kommunen. Den nye indeksen fanger opp flere forhold knyttet til sentralitet enn indeksen som i den gamle indeksen. Etter inntektssystem-utvalgetes vurdering mener de den nye indeksen er godt egnet til å rangere kommuner ut fra distriktsutfordringer i kommuner og innad i arbeidsmarkedsregioner.

For sammenslåtte kommuner beregnes distriktsindeksen som et vektet gjennomsnitt av tidligere kommuners indeks (Ørland 36,3 og Bjugn 28,1), som med innbyggertall 1.1.2019 gir følgende indeks for den sammenslåtte kommunen:
 $36,1 * 5334 / 10238 + 28,1 * 4904 / 10238 = 32,3$
 avrundet til 32.

Det viser at gamle Bjugn lå i gruppe 1 og at gamle Ørland lå i gruppe 2 og at vi ved sammenslåingen kom i gruppe 1. Med ny indeks får vi følgende oppsett:

- **Kommuner med over 10 000 innbyggere og størst distriktsutfordringer i Sør-Norge**
(Kommuner i grønt = de som mottar Sør-Norge tilskudd)

	Dagens distriktsindeks	Distriktsindeks	Ny distriktsindeks	Distriktsindeks
1	Ullensvang	27	Ullensvang (faler ut på inntektsnivå)	38
2	Kvinnherad	29	Kvinnherad	42
3	Ørland	32	Kragerø	49
4	Kragere	34	Namsos	51
5	Kongsvinger	38	Kinn	52
6	Steinkjer	40	Bamble	53
7	Bamble	42	Hustadvika	54
8	Notodden	42	Ørland	55
9	Verdal	44	Bemlo	55
10	Ørland	45	Notodden	56
11	Kinn	47	Steinkjer	57
12	Voss	48	Ørland	58
13	Ørsta	48	Østre Toten	58
14	Østre Toten	49	Stord	58

Som de to tabellene viser så går kommunen fra det øverste nivået til det laveste nivået og dermed utenom ordningen. Det medfører et tap på kr 1.516 per innbygger – totalt et inntektstap på kr 15,8 mill. kroner.

Tapskompensasjonen i rammetilskuddet (INGAR - Inntektsgarantiordning) vil kompensere delvis for tapet.

Inntektsgarantiordningen (INGAR) skal sikre at ingen kommuner har en beregnet vekst i

rammetilskuddet fra et år til det neste som er mer enn 400 kroner per innbygger lavere enn beregnet vekst på landsbasis, før finansieringa av selve ordningen. Ordningen blir finansiert med et likt trekk per innbygger fra alle kommunene. Inntektsgarantiordninga ser på den totale endringa i ramme-tilskuddet. Kommuner med lav vekst i rammetilskuddet vil med INGAR få kompensasjon uavhengig av om den lave veksten skyldes innlemming av øremerkede tilskudd, systemendringer, nedgang i folketallet, endringer i regionalpolitiske tilskudd, endringer i kriteriedata eller andre forhold.

Gjeldsutvikling

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Lån 1/1	2 105 835	2 145 215	2 181 955	2 241 615	2 265 375	2 358 535	2 440 095	2 457 055	2 473 415	2 489 175
Avdrag	66 500	66 900	66 100	66 000	71 000	71 000	71 000	71 000	71 000	71 000
Avdrag startlån	8 000	8 700	9 400	10 100	10 800	11 500	12 200	12 900	13 600	14 300
Nye lån	113 880	112 340	135 160	99 860	174 960	164 060	100 160	100 260	100 360	98 060
Lån 31/12	2 145 215	2 181 955	2 241 615	2 265 375	2 358 535	2 440 095	2 457 055	2 473 415	2 489 175	2 501 935

Renter

Det er høy inflasjon i hele den vestlige verden for første gang siden 1980-tallet og sentralbankene øker rentene for å redusere den. Spørsmålet er hvor mye rentene må økes og hvor mye vil det smerte før inflasjonen er nede på målnivået -2% og rentene kan reduseres. Nedenstående figur ble utarbeidet til marsmøtet i Norges bank. Styringsrenten ble da økt til 3% og i maimøtet ble den økt til 3,25% med en klar beskjed om at den høyst sannsynlig vil bli økt på junimøtet og to ganger til dette året, med andre ord en styringsrente på 4% ved årets utgang.

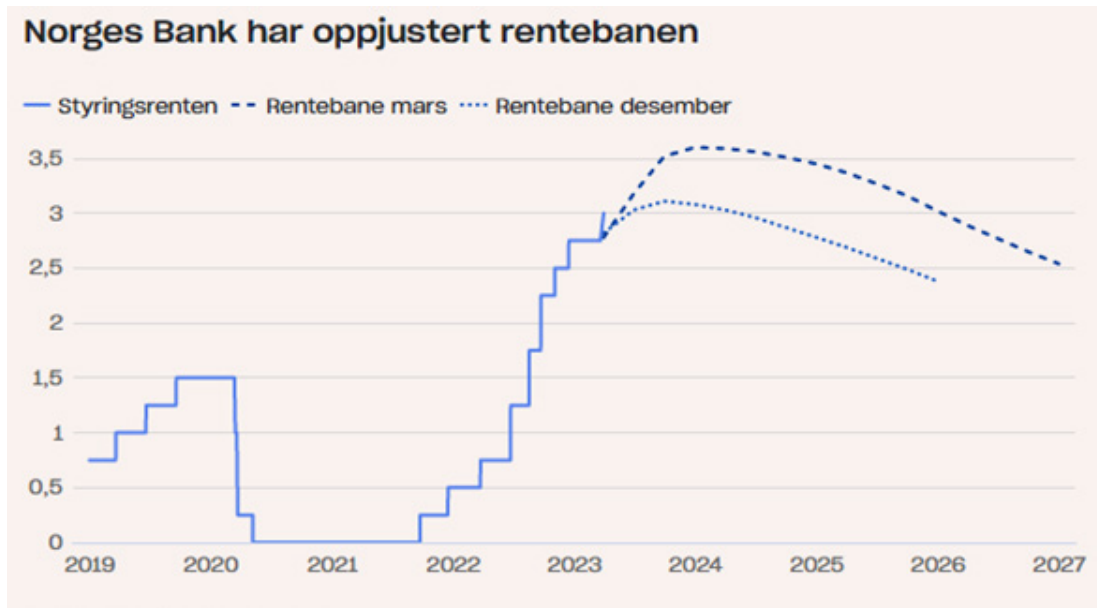
Med en styringsrente på 4% må en forvente en lånerente for kommunen på omlag 5%, hvilket vi har lagt oss på for 2024 og 2025.

For å sitere fra Nordeas siste markedsrapport:

«Basert på en kjølig analyse av virkemåten i økonomien, hvordan valutamarkedet fungerer og pengepolitikkenes rolle, kan vi trekke tre konklusjoner:

- Den første er at jo høyere rentene settes opp i andre land og jo svakere krona blir, desto høyere må renta settes her hjemme.
- Den andre er at jo høyere pris- og lønnsveksten blir, jo større blir jobben for sentralbanken og desto høyere må de sette renta.
- Den tredje er at jo mer motstandskraft etterspørselen i norsk økonomi vier mot økte renter, desto høyere kommer sentralbanken til å sette opp renta.»

Det forventes ingen reduksjon i kommunens lånerente de to første årene i planperioden, deretter kun en mindre reduksjon.

Grafikk: DN, kilde: Norges Bank

Inndelingstilskudd

Kommuner som slår seg sammen, mottar et inndelingstilskudd når den nye kommunen formelt trer i kraft. Inndelingstilskuddet gir full kompensasjon for tap av basistilskudd og netto nedgang i distriktstilskudd som følge av sammenslåingen. Inndelingstilskuddet blir beregnet ut fra inntektssystemet det året sammenslåingen trer i kraft. Den nye kommunen mottar fullt inndelingstilskudd i 15 år etter sammenslåingen (2035), før det deretter trappes ned over fem år. Det må legges en plan for hvordan man ønsker å bygge opp en reserve/buffer for å kunne gjennomføre denne reduksjonen i inntektene.

Differensiert arbeidsgiveravgift

Nye EØS-regler for regional statsstøtte trer i kraft 1. januar 2022. Norge fikk gjennom ESA sitt vedtak 17. desember 2021 godkjent en videreføring av dagens ordning. Det medfører at det blir en sats for gamle Ørland kommune og en annen og lavere sats for gamle Bjugn kommune.

Bakgrunnen for ordningen er et av de viktigste distriktspolitiske virkemidlene i Norge. Ordningen virker målrettet ved å stimulere sysselsetting i distriktene, noe som motvirker eller begrenser befolkningsnedgang i områder med særskilte utfordringer. Forslaget til DA-ordning for 2022 innebærer mindre justeringer i satsene for arbeidsgiveravgift for noen kommuner som følge av at behovet for støtte har endret seg.

Ordningen varer ut 2027.

Økonomiske måltall

Kommunen har tre rene økonomiske måltall pluss ett måltall koblet opp mot vedlikehold av eiendom:

1. Driftsresultat:

Netto driftsresultat på minst 1,75% av driftsinntektene

2. Disposisjonsfond:

Fritt disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter på minimum 5,0%. Det opprettes et rentefond som skal være mellom 1 og 2% av renteutsatt langsiktig gjeld.

3. Låneopptak:

Nye låneopptak skal ligge på maksimalt 35% av avdragsbeløpet det enkelte år i planperioden. Lån til vann, avløp og tomteopparbeidelse kommer i tillegg.

4. Eiendomsvedlikehold

Det er et mål å ha et vedlikeholdsbudsjett for A-prioritert eiendom på kr 200/m² innen budsjettåret 2023. Det er et mål at FDV-budsjett for bygg benyttet til kommunal virksomhet skal trappes opp til kr 900/m² i perioden fram til 2026.

Bakgrunnen for innføringen av måltall er gjennomgått i NOUen som var utgangspunktet for ny kommunelov. Vi har sakset følgende fra NOUen:

Forslaget innebærer at det lokalt må foretas nærmere vurderinger av hvilke måltall det er naturlig å legge til grunn for egen kommune. Valg av måltall og nivået på disse vil måtte være ulikt. Dette må vurderes individuelt ut fra situasjonen kommunen er i, økonomiske utsikter og lokale prioriteringer.

Utvalgets forslag krever ikke at de finansielle måltallene skal være bindende for økonomiplanen og årsbudsjettene.

Ambisjonen til den enkelte kommune bør like fullt være at de finansielle måltallene etter hvert blir mer førende for de lokalpolitiske beslutningene, slik at den økonomiske handleevnen kan styrkes over tid. Finansielle måltall kan således være et grunnlag for kommuner til å etablere en lokal økonomisk politikk, der måltallene også blir lokale handlingsregler for økonomistyringen.

Befolkningsutvikling

Oppvekst

Ørland kommune har hatt et jevnt økende barnetall i barnehage og skole de siste årene. Årsaker til dette er stabile fødselstall med rundt 100 nyfødte per år og økt tilflytting av barnefamilier til kommunen. Økt bosetting av flyktninger har også ført til flere barn i barnehage og skole. Våren 2023 har flere av barnehagene full dekning og andre opplever økning i antall barn.

Samtidig viser SSBs framskrivning at dette vil være i endring og at fødselstallet gradvis vil reduseres i slutten av planperioden. Ørland kommune, i likhet med landets øvrige kommuner, vil i løpet av kommende år stå

ovenfor endringer i befolkningssammensetningen. Det vil bli færre barn og flere eldre, og ressursfordelingen vil måtte tilpasse seg endringer og behov i samfunnet. Ifølge SSB forventes det for barn i barnehagealder en nedgang på nesten 7 prosent fra 2021 til 2031. For barn i grunnskolen forventes en flat utvikling fram mot 2026-27 og en moderat nedgang med om lag 4 % i 2031. For grunnskole og barnehage innebærer endringene i utgiftsbehovet at rammetilskuddet fra staten isolert sett vil bli redusert med henholdsvis 6,9 og 8,2 millioner kroner fram til 2031 (Sluttrapport utredning barnehage- og skolestruktur Ørland kommune).

Helse og omsorg

Befolkningsutviklingen i Ørland kommune viser en økning i de eldste aldersgruppene som vil kreve betydelig flere ressurser til helse- og omsorgstjenestene. I tillegg er det en økning i ressurskrevende tjenester både for barn, unge og voksne. Uansett framtidige teknologiske løsninger og mobilisering av både brukere og pårørende, vil dette være forhold som man ikke kan organisere seg bort fra. Behovet for flere årsverk innen sektoren vil være stort i årene som kommer. Ved siden av dette vil behovet for bedre kompetanse øke enda sterkere. Det blir viktig å finne gode løsninger for hvordan spesielt de eldre bor, slik at brukerne får oppfylt sitt ønske om å bo hjemme med en god tjeneste.

Demografien vil være den viktigste drivkraften bak behovet for flere tilbud. For andre tjenester og spesielt for de yngre brukerne, vil demografi ha en mindre relativ betydning. Kommunen er ikke større enn at en form for spesielle forhold vil kunne spille inn. Hva som aksepteres og ønskes som nivå på tjenester til den yngre gruppen er noe som må diskuteres, og som det ikke uten videre finnes normer for.

Når vi også ser på utviklingen i behovet for ansettelser knyttet til kampflybasen og private bedrifter, er det lov til å håpe at utviklingen vil bli mer positiv enn framskrivningene viser. For den eldre delen av befolkningen er det større grunn til å tro at framskrivningen stemmer da det er mindre mobilitet i denne gruppen.

Økonomiske forutsetninger

- Faste 2024 kroner
- Demografikostnader er lik demografiinntekter. Det er kun lagt inn demografikostnader på helse og familie. Vi ser at det framskrevne barnetallet for neste år ikke stemmer overens med barnetallet pr i dag. Vi velger derfor å holde demografikostnadene for barnehage og grunnskole utenfor beregningen.
- Inntektene baserer seg på kommuneproposisjonen 2023 og KS sin økonomimodell
- Havbruksfondet er lagt flatt på 10 mill kroner i perioden
- Det er foreslått innført eiendomsskatt for hele kommunen fra og med 2024 og en stopp på tre promille ut i fra dagens forutsetninger
- ngen vesentlige endringer i fordelingen mellom enhetene og det er ikke foreslått noen reduksjoner
- Måltallet for driftsresultat oppnås ikke i planperioden, måltallet om låneopptak overskrides de årene det investeres i avlastningsbolig barn og helsebygg og måltallet for disposisjonsfond oppnås de første seks årene i planperioden

Driftsbudsjett

Befolkningsoversikt drift - 10-års perspektiv

	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Revidert budsjett 2023	Budsjett 2024	2025	2026	Økonomiplan 2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Skatt på inntekt og formue	317 177	308 378	308 378	320 649	320 649	320 649	320 649	320 649	320 649	320 649	320 649	320 649	320 649
Rammetilskudd	416 089	426 843	426 843	477 102	481 803	488 039	499 164	504 364	510 274	517 084	525 114	535 304	541 904
Eiendomsskatt Energi /næring	12 163	8 780	8 780	8 780	8 780	8 780	8 780	8 780	8 780	8 780	8 780	8 780	8 780
Eiendomsskatt bolig/fritidsbolig	0	0	0	8 000	16 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000
Bru Storfosna/tilskudd fylkeskommunen	3 780	0	0										
Andre generelle statstilskudd	1 940	1 850	1 850	1 750	1 650	1 550	1 450	1 350	1 250	1 150	1 050	950	850
Sum generelle driftsinntekter	751 149	745 851	745 851	816 281	828 881	843 018	854 042	859 142	864 952	871 662	879 592	889 682	896 182
Sum bevilgninger drift, netto	656 767	656 655	656 655	696 730	699 430	704 360	712 670	718 470	723 780	731 190	738 620	749 410	755 410
Sum netto driftsutgifter	656 767	656 655	656 655	696 730	699 430	704 360	712 670	718 470	723 780	731 190	738 620	749 410	755 410
Brutto driftsresultat	94 382	89 196	89 196	119 551	129 451	138 658	141 372	140 672	141 172	140 472	140 972	140 272	140 772
Renteinntekter	13 764	9 100	9 100	15 000	15 000	14 000	13 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000
Utbytte (FosenKraft og TrønderEnergi)	17 512	18 000	18 000	17 500	17 500	17 500	17 500	17 500	17 500	17 500	17 500	17 500	17 500
Renteutgifter	50 418	82 005	82 005	92 113	95 999	100 969	101 357	99 175	101 063	101 783	101 174	100 596	99 938
Avdrag på lån	64 861	66 500	66 500	66 500	66 900	66 100	66 000	71 000	71 000	71 000	71 000	71 000	71 000
Netto finansinntekter/-utgifter	84 003	121 405	121 405	126 113	130 399	135 569	136 857	140 675	142 563	143 283	142 674	142 096	141 438
Motpost avskrivninger													
Netto driftsresultat	10 379	-32 209	-32 209	-6 562	-948	3 089	4 515	-3	-1 391	-2 811	-1 702	-1 824	-666
Til dekning av akkumulert merforbruk													
Til ubundne avsetninger	10 379					3 089	4 515						
Til bundne avsetninger													
Overføring investering								29 000					
Bruk av tidl. års mindreforbruk													
Bruk av ubundne avsetninger		-32 209	-32 209	-6 562	-948			-29 003	-1 391	-2 811	-1 702	-1 824	-666
Bruk av bundne avsetninger													
Netto avsetninger	10 379	-32 209	-32 209	-6 562	-948	3 089	4 515	-3	-1 391	-2 811	-1 702	-1 824	-666
Framført til inndekning senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Driftsoversikt per enhet - 10-års perspektiv

	Ekskl avskr.		Revidert	Økonomiplan										
	Regnskap	Budsjett	budsjett		Budsjett	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
	2022	2023	2023	2024										
Politiske styring, råd og utvalg	5 458	5 847	5 847	6 080	5 480	6 080	5 480	6 080	5 480	6 080	5 480	6 080	5 480	
Kommunedirektør	2 096	2 454	2 454	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550	
Organisasjon og utvikling	31 128	33 964	33 964	35 320	35 320	35 320	35 320	35 320	35 320	35 320	35 320	35 320	35 320	
Helse og familie	265 682	266 263	266 263	288 510	293 710	299 940	311 050	316 250	322 160	328 970	337 000	347 190	353 790	
Oppvekst og utdanning	261 346	273 393	273 393	286 130	286 130	286 130	286 130	286 130	286 130	286 130	286 130	286 130	286 130	
Kultur, NAV, overføring kirke	35 234	33 285	33 285	34 620	34 620	34 620	34 620	34 620	34 620	34 620	34 620	34 620	34 620	
Utenforslagsprosjekt				2 000	2 100	2 200								
Samfunnsutvikling og tekniske tjenester	82 001	84 861	84 861	88 260	88 260	88 260	88 260	88 260	88 260	88 260	88 260	88 260	88 260	
Selvkostområdet (vann og avløp)	-25 293	-39 277	-39 277	-42 850	-44 850	-46 850	-46 850	-46 850	-46 850	-46 850	-46 850	-46 850	-46 850	
Lønnsvekst 2023				6 240	6 240	6 240	6 240	6 240	6 240	6 240	6 240	6 240	6 240	
Økonomiavdeling/diverse	24 876	7 565	7 565	7 870	7 870	7 870	7 870	7 870	7 870	7 870	7 870	7 870	7 870	
Sum	682 528	668 355	668 355	714 730	717 430	722 360	730 670	736 470	741 780	749 190	756 620	767 410	773 410	
Tilleggsbevilgning														
Eiendomsskatt taksering mm	764	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	
Premieavvik	-11 545	-8 500	-8 500	-8 500	-8 500	-8 500	-8 500	-8 500	-8 500	-8 500	-8 500	-8 500	-8 500	
Havbruksfond/produksjonsavgift	-14 980	-3 700	-3 700	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	
SUM	-25 761	-11 700	-11 700	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000	
Sum kostnader	656 767	656 655	656 655	696 730	699 430	704 360	712 670	718 470	723 780	731 190	738 620	749 410	755 410	
Sum bevilgning drift	656 767	656 655	656 655	696 730	699 430	704 360	712 670	718 470	723 780	731 190	738 620	749 410	755 410	

Fondsoversikt

Fond - disposisjonsfond	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Revidert	Økonomiplan									
			budsjett 2023	Budsjett 2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
IB 1/1			124 683	92 474	85 912	84 964	88 053	92 568	63 565	62 174	59 363	57 661	55 837
Avsetning						3 089	4 515						
Bruk			-32 209	-6 562	-948	0	0	-29 003	-1 391	-2 811	-1 702	-1 824	-666
UB 31/12			92 474	85 912	84 964	88 053	92 568	63 565	62 174	59 363	57 661	55 837	55 171
Måltall rentesikring (2% av renteutsatt gjeld)		Maks		27 144	29 140	34 606	34 570	35 360	37 482	37 728	37 000	36 302	35 582
Måltall rentesikring (1% av renteutsatt gjeld)		Min		13 572	14 570	17 303	17 285	17 680	18 741	18 864	18 500	18 151	17 791
Måltall ordinært fond (5 % av driftsinntekter)		Minst	37 293	40 814	41 444	42 151	42 702	42 957	43 248	43 583	43 980	44 484	44 809
Minimum fond				54 386	56 014	59 454	59 987	60 637	61 989	62 447	62 480	62 635	62 600
Kan benyttes				31 526	28 950	28 599	32 581	2 928	185	-3 084	-4 819	-6 798	-7 429

Organisasjon og utvikling

Organisasjon og utvikling er stab og støttefunksjoner for kommunedirektøren og ledergruppene under. Området skal bidra til en mer samordnet og effektiv organisasjon gjennom standardiserte løsninger og ressurser som har fagkunnskap for å løse oppdraget som enhetene er satt til. Kommunalsjefen er beredskapsansvarlig og skal lede arbeidet med ROS, sikkerhet og beredskapsplanlegging. Det er totalt 36 personer som jobber innen området som består av IKT, beredskapskoordinator, personaltjenesten, lærlingeordningen, frikjøpte tillitsvalgte og dokumentforvaltningen.

Ørland 2034 er klimanøytral

Organisasjon og utvikling vil gjennom innkjøp ha en bevissthet til tildelinger av kontrakter til de som ivaretar miljø- og klimaavtrykk som en viktig faktor. Dette gjelder i forhold til innkjøp av IKT-utstyr, kontorrekvisita eller leasingavtaler på kopimaskiner, biler m.m. Det vil fra kommunikasjonsavdelingen være viktig å bidra med korrekt og nyttig informasjon til innbyggerne for å nå målet som er satt i kommunens samfunnsdel.

Ørland snakker sammen!

Det vil være viktig for Ørland kommune at man har gode kanaler internt og eksternt for kommunikasjon og informasjon med brukervennlige digitale løsninger. Med flere oppgaver og færre ressurser vil det være nødvendig å tenke nytt, legge til rette for ulike former for samhandling og ta i bruk digitale verktøy som minimerer manuelle og tidkrevende operasjoner. Ett ledd i dette er at vi nå gjennomfører redesign av hjemmesiden med sikte på et mer

brukervennlig og tidsriktig design, samt at vi høsten 2023 starter arbeidet med en ny kommunikasjon- og kanalstrategi for Ørland kommune. Her vil det være viktig å ha klart språk som en rød tråd gjennom arbeidet. Vi vil også ha et stort fokus videre på å opprettholde vår status som en åpen kommune. Dette fordrer at vi har dyktige fagfolk og gode fagsystemer som gir innbyggere og kunder informasjon på en lett tilgjengelig måte. Det vil være nødvendig med flere investeringer og at det gis ut informasjon som tiltak for å oppnå den ønskede samhandlingen mellom innbyggerne og kommunen.

Ørland skaper livsglede!

Ørland kommune vil som mange andre kommuner og arbeidsplasser ha mangel på arbeidskraft i fremtiden. Organisasjon og utvikling vil på vegne av hele organisasjonen bidra i arbeidet med en plan for hvordan en kan tilrettelegge og motivere alle til å ta inn personer med redusert arbeidsevne, tilsette personer med minoritetsbakgrunn og redusert funksjonsevne. Det er viktig at Ørland kommune sikrer seg all tilgjengelig arbeidskraft som kan bidra og utøve gode tjenester til innbyggerne.

Ørland utvikler mangfold!

Organisasjon og utvikling skal ha som strategi å foreta innkjøp av sunn mat til møter og arrangementer fra lokale produsenter.

Kommunikasjons- og informasjonsstrategi

Ørland kommune har blitt en dobbel så stor kommune, vi er vertskommune for Ørland flystasjon og vi har mange store og små næringsaktører. Som kommune har vi et ansvar for å gi god informasjon til våre besøkende og innbyggere. Vi ser det som nødvendig å ha en klar strategi for hvordan vi kommuniserer internt og eksternt; med hvem, hvordan og når. Det vil bli en oppstart på dette arbeidet høsten 2023 når kommunikasjonsrådgiveren er tilbake.

Opplæring

I 2023 har Ørland kommune flere opplærings-tilbud. Det er til enhver tid individuelle opplæringsløp for ansatte som er avtalt og støttes av arbeidsgiver. I tillegg har vi opplæring innen fagområdet tjenestestyrte bemanningsplanlegging. Dette er for tiden mest aktuelt for enhetsledere og avdelingsledere innen helse og familie. Det gjennomføres også et lederutviklingsprogram for kommunedirektøren og hennes ledergruppe på kommunalsjef og enhetsledernivå. Dette programmet har en varighet på ett år og er i regi av kommunen og KS-konsulent.

Vi ser at det er viktig å styrke ledere som står nært tjenesteproduksjon og ansatte ute i avdelingene/enhetene. Det vil tilrettelegges for en opplæring for alle team-/avdelingsledere for å styrke deres krevende rolle og denne satsningen vil vi starte i 2024. Her vil vi søke om ekstern støtte til gjennomføring, men også benytte oss av intern kompetanse.

Mobil- og bredbåndsutbygging

I dagens samfunn er det en selvfølge og ha god mobil- og bredbåndsdekning. Det utvikles og forventes at innbyggerne tar i bruk alle nasjonale programmer og komponenter som blir utviklet, samt at utviklingen i samfunnet er under rask endring med at det meste løses digitalt. Det er kommunens mål innenfor den digitale satsningen (digitaliseringsstrategi) og målsetting for elever i skolen, at de kan gjennomføre undervisning digitalt. Med dette som bakteppe må vi fortsatt jobbe aktivt med å kartlegge og utbygge mobil- og bredbåndsdekningen i hele kommunen.

Helse og familie

For å løse samfunnsoppdraget har tjenesteområde helse og familie 359 årsverk fordelt på stab og 4 enheter i helse og familie:

- Familiehelse
- Oppfølgingstjenesten
- Hjemmetjenesten
- Sykehjem og heldøgns omsorg

Ambisjonen i økonomiplanperioden 2024-2032 er å legge til rette for et tjenestetilbud i henhold til lovgivningen, samt nasjonale og regionale føringer som er innenfor økonomiske vedtatte rammer. Kommunedelplan for helse og familie er et viktig styringsdokument for å få en felles retning for årene framover. Vi vil fortsatt søke om tilskuddsmidler for å opprettholde og utvikle tjenestene.

Ørland 2034 er klimanøytral

Helse og familie ser på muligheten for bedre utnyttelse av bilparken og at flere avdelinger innen samme enhet kan dele på bilene og klarer seg med færre biler totalt i drift. Samtidig vil en elektrifisering av kjøretøyparken kunne redusere klimagassutslippene.

Helse og familie skal fortette og intensivere arbeidet med kildesortering ved sektorens lokasjoner i samarbeid med bygg og eiendom.

NOU 2023:4 - Tid for handling

Personellet er ryggraden i helse- og omsorgstjenesten og hvis kommunehelsetjenesten skal kunne tilby helse- og omsorgstjenester av god kvalitet er en avhengig av tilstrekkelig og kompetent personell. Presset har blitt merkbart større og rekrutteringsutfordringene likeså. NOU 2023:4 – Tid for handling viser at det fortsatt er mulig å endre kurs og styre helse og omsorgstjenesten inn på et mer bærekraftig spor. Men dette krever holdningsendring på en rekke tiltaksområder, samt evne og vilje til å gjennomføre. Utviklingsbildet viser at det ikke er mulig å bemanne seg ut av alle utfordringene en vil stå ovenfor. Uavhengig av fremtidens økonomiske handlingsrom, er det personelltilgangen som begrenser tjenesten og hindrer videre utvikling innenfor dagens innretning. Helsepersonellkommissjonen foreslår tiltak innenfor seks områder som sammen vil bidra til omstilling:

- Organisering helse- og omsorgstjenester,
- Oppgavedeling,
- Arbeidsforhold og arbeidstid,
- Utdanning og kompetanseutvikling
- Prioritering og reduksjon av mindre viktige og til dels uønskede tjenester, og
- Digitalisering og teknologisk utvikling.

Den største risikofaktoren for Helse og familie er rekruttering av nok og riktig kompetanse relatert til håndtering av flere pasienter i alle enhetene. Det er derfor avgjørende at det i perioden jobbes strukturert og strategisk med NOU 2023:4 – Tid for handling og tiltakene som beskrives i utarbeidelsen av kommunedelplanen for helse og familie. Dette for å sikre at Ørland kommune bidrar til utvikling av trygge og bærekraftige tjenester som kan møte fremtidens behov.

Helse og familie har startet med tiltak innen tema oppgavefordeling. Det skal prøves ut postvert på korttidsavdeling BLÅ som skal bidra med praktiske oppgaver i avdelingen og frigi tid til pasientoppfølging for helsepersonellet. I samarbeid med Fosen DMS skal det prøves ut sykepleiersteam som bidrar med å løse sykepleierfaglige oppgaver på avdelinger. Flere av enhetene er i gang med utprøving av årsturnus for økt stabilitet og fleksibilitet knyttet til arbeidstid.

Ørland snakker sammen!

Helse og familie skal være en pådriver for samhandling mellom kommune, frivillighet, næringsliv, innbyggere og andre aktører. Tjenesteområdet har flere funksjoner og systemer som bidrar til å sikre god samhandling mellom tjenestene i helse og familie og pasienter, brukere, deres pårørende og eksterne samarbeidspartnere:

- Pårørendekoordinator som er bindeledet mellom tjeneste i helse og familie og pårørende, er med på å koordinere pårørendeutvalget og fremme de pårørendes saker. Ørland kommune har også etablert et pårørendeutvalg som består av pårørenderepresentanter fra hele tjenesteområde.
- Barnekoordinator i 50% stilling som bidrar til økt samhandling og koordinering av tjenester til barn og familier med store sammensatte og langvarige behov.
- I Ørland kommune er systemisk praksis bestemt og utgjør en felles plattform for alle helse- og omsorgstjenester. Systemisk praksis er en relasjonell tilnærming som innebærer å tenke helhet, relasjoner og sammenhenger. Ørland kommune er med i forskningsprosjektet "brukere og pårørendes medvirkning og samskaping av kommunale helse og omsorgstjenester".
- Tverrfaglig samarbeid rundt barn og unge som har behov for helsehjelp i skolen. Flere elever i barne- og ungdomskolen har helsehjelp i skolen som fordrer ulik grad for bistand for å kunne ha mulighet til aktiv deltakelse på skole og i samfunnet. Det er derfor viktig at Helse, og omsorgstjenestene og Oppvekst samhandler tett og avklarer roller på alle nivå til det beste for barnet.
- Helseplattformen en ny felles journalløsning i midnorske sykehus og kommuner ble innført i Ørland kommune i 2022. Det er ventet at løsningen vil underbygge en økt pasienttrygghet, legge til rette for et mer koordinert tjenestetilbud, gi helsepersonell enklere tilgang til samtidig informasjon, gi helsepersonell nødvendig prosess-støtte og støtte i ulike typer avgjørelser, samt gi bedre verktøy for involvering og samhandling med pasienter og innbyggere.

Ørland skaper livsglede!

Helse og familietjenesten jobber mot at alle tjenestemottakere skal oppleve å ha et godt hverdagsliv og oppleve livsmestring uavhengig av alder og forutsetninger. Alle avdelinger i sykehjem og heldøgns omsorg er re-sertifisert som livsgledehjem. Korttidsavdeling Blå er med i pilotprosjekt for korttidsavdelinger og det forventes sertifisering i slutten av 2023. Dette bidrar til å gi eldre en trygg og god alderdom. Livsgledehjem er en nasjonal sertifiseringsordning og et systemverktøy som bidrar til å oppfylle lovpålagte krav fra myndighetene, som blant annet "forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring", "verdighetsgarantien", "kvalitetsforskriften" og «Leve hele livet». Livsglede er også en del av tiltaksplanene til brukere ved Oppfølgingstjenesten gjennom miljøarbeid som er tilpasset den enkelte. Det er også planlagt oppstart av livsglede som metode i Hjemmetjenesten.

Gjennom familielos, ungdomslos og nyopp-rettet mestringslos bidrar helse og familietjenesten til økt livsmestring og deltakelse i fellesskapet.

Ørland kommune har innført en del velferdsteknologi, blant annet digitale trygghetsalarmer med responscenter, elektronisk medisinstøtte, digitale tilsyn, GPS og nytt pasientvarslings-system på flere avdelinger som kan kobles til velferdsteknologi som RoomMate. Nasjonalt velferdsteknologiprogram viser at gevinster for brukere av teknologien kan være økt opplevelse av frihet, mestring, selvstendighet, verdighet og fleksibilitet i hverdagen. Samtidig opplever pårørende økt trygghetsfølelse som følge av mindre stress og bekymring for sine. Ørland kommune deltar sammen med Trondheim kommune og St. Olavs hospital i et prosjekt; digital hjemme-oppfølging av psykisk syke ved hjelp av appen HelsaMi. Integrasjoner mot Helseplattformen vil være et fokus det neste året, slik at man opplever sømløse systemer som snakker sammen.

Fremtidens helsebygg er under planlegging, og det er gjennomført tre forprosjektet;

- Forprosjekt fase 1 ble gjennomført i 2019. Ut ifra dette prosjektet ble det foreslått: Alle tjenestene knyttet til helse, behandling og mestring etableres på Brekstad. Sykehjem og alle boliger med heldøgnsomsorg etableres i Bjugn.
- Fase 2 ble gjennomført i 2020. Rapportene fra fase 1 har vært grunnlag for arbeidet i fase 2. Det har i denne fasen arbeidet detaljert med de ulike funksjonsområdene og deres behov for rom. Når det gjelder boliger for eldre og personer med demens, samt boliger for brukere innen habiliterings-tjenesten har arbeidet vært rettet mot hvilken type bolig brukergruppen har behov for. Hensikten med arbeidet i denne fasen har vært å komme et steg videre i hvilke nye helsebygg som må etableres i kommunen. For å fremskaffe et godt beslutningsgrunnlag har det vært lagt vekt på selve arbeidsprosessen i prosjektet.
- Fase 3; bygger på grunnlag av forprosjektene fase 1 og fase 2. Fase 3 beskriver 3 scenario for Bjugn helsesenter og 3 scenario for helsehuset
- Fase 3, scenario 4 med etablering av en avdeling med 6 rom, 12 plasser i samlokalisering med Fosen DMS og St. Olavs hospital er iverksatt.

Det må prioriteres ny avlastningsbolig for barn og unge og oppgradering av miljøavdeling for voksne, ved siden av prosessen med nytt helsebygg.

Ørland utvikler mangfold!

Helse og familie vil ha fokus på planarbeid for å sikre felles satsningsmål for fremtidens helse og familietjenester i tråd med kommuneplanens samfunnsdel. Det blir viktig å legge til rette for utvikling som fremmer gode og bærekraftige løsninger slik at den enkelte innbygger mestrer eget liv og opplever god livskvalitet. Sett opp mot pasientene og brukernes behov for tjenester og de oppgavene som skal løses, er det behov for økt kompetanse ved samtlige avdelinger. Kompetansekartlegging og kompetanseheving blir en viktig prioritering fremover. Her kan også et tett samarbeid mellom enhe-

tene gi nye muligheter med tanke på bruk av kompetanse på tvers.

Etikk er systematisk refleksjon over hva som er rett og galt, eller hva man bør eller må gjøre i omgang mellom mennesker. Alle enhetene innenfor Helse og familie har satt etisk refleksjon i system. Ved å bruke systematisk etisk refleksjon som ledelsesmetode, bidrar man til at ansatte blir sett og forstått, noe som igjen bidrar til trygghet på arbeidsplassen og trygghet i arbeidet med pasient og pårørende.

Oppvekst og utdanning

Vår viktigste oppgave er å gi barn og unge i kommunen verdier, ferdigheter og den kompetansen de trenger for å kunne kjenne tilhørighet i samfunnet og få et godt liv. Nasjonale lovverk og føringer samt regionale og lokale styringsdokumenter ligger til grunn for utvikling av sektoren i tråd med dagens og morgendagens muligheter og utfordringer.

Ørland 2034 er klimanøytral

Vi skal bidra til holdningsskapende arbeid og øke kompetansen om klimautfordringer hos barn, unge og deres foreldre. Vi skal motivere barn, unge og deres foreldre til en grønn omstilling og et miljøvennlig forbruk.

Skoler og barnehager skal gjøre barn og elever kjent med kommunens naturvernområder, landskapsvernområder, naturreservater samt dyrelivs – og fuglefredningsområder.

Vi vil videreutvikle samarbeidet med lag og organisasjoner og næringsaktører som kan bidra både til opplæring og aktiv bruk av

kommunens ulike natur og kulturmiljø. Eksempler kan være Austrått-området, Bjugn Bygdattun Mølnargården, Yrjar Heimbygdslag, Tarva, reindriftsområder med flere.

Vi vil styrke fokuset på kildesortering, lokal produsert mat, grønnsakshager, måltidet og reduksjon av matsvinn i våre enheter. Skape engasjement rundt og legge til rette for gjenbruk av klær, utstyr og leker i barnehagen og skolene i samarbeid med foresatte samt fortsette med deltakelse i lokale og nasjonale kampanjer i samarbeid med lokale aktører.

Ørland snakker sammen!

Oppvekstområdets mandat skal videreutvikles gjennom dialog, medvirkning og samhandling både internt, med eksterne samarbeidsparter og samfunnet rundt oss.

Foresatte er vår viktigste ressurs, og foresattes rolle i barnehage, skole og lokalmiljøet skal videreutvikles til å bygge sterke fellesskap som forebygger utenforskap. Gjennom deltakelse på ulike arenaer og inkluderende møteplasser, vil foresatte bidra til at barnehage og skole oppleves som viktige læringsfellesskap for barn og unge. Inkluderende foresatte har en viktig rolle i laget rundt barnet slik at alle barn og unge skal få mulighet til å ta del i den mangfoldige kulturen og ørlandssamfunnet de skal være en del av. Vi vil styrke foresatte som trygge og gode omsorgspersoner og aktivt legge til rette for å styrke foreldrekompetansen gjennom ulike tverrfaglige tiltak. Vi vil sammen med FAU jobbe for å fremme deres rolle som bindeledd og aktør i arbeidet med å skape trygge oppvekstvilkår i alle grendene i kommunen vår.

Laget rundt barnet består av ulike aktører og tett tverrfaglig samhandling er avgjørende for at vi skal kunne drive generelt forebyggende arbeid, avdekke utfordringer og følge opp barn, unge og deres familier. Kompetanseheving i alle ledd og styrking av strukturen for tverrfaglig samhandling må prioriteres i planperioden. Samhandlingskompetanse, ledelse av tverrfaglige møter og involvering av barnet, den unge og deres familie og nettverk er områder vi vil jobbe videre med.

Oppvekstfeltet vil ha behov for å rekruttere bredt både når det gjelder kompetanse og ferdigheter i planperioden. Rekrutteringstiltak må i hovedsak sees i sammenheng med kommunens rekrutteringsstrategi da rekruttering av riktig kompetanse vil være en utfordring for hele organisasjonen fremover. Økt innvandring fordrer ulik språkkompetanse, kunnskap om og kjennskap til ulike kulturer. Det er også behov for ulike profesjoner i oppvekstområdet for å følge opp på det forebyggende området. Det er ønskelig å rekruttere flere kvalifiserte

menn inn i sektoren.

Det er samtidig viktig å fokusere på å beholde dyktige medarbeidere ved å legge til rette for sunne arbeidsmiljø og godt medarbeiderskap, tilbud om videreutdanning og gode faglige nettverk. Styrking av partsamarbeidet gjennom samhandling i LTV-gruppene vil ha fokus i planperioden. Våre ledere skal involvere, motivere, ansvarliggjøre og støtte sine medarbeidere. Dette for å sikre en bærekraftig og tillitsskapende oppvekstsektor i møte med barn og foresatte.

Vi vil i planperioden jobbe med å fremme SFO som arena for mer mangfoldig aktivitet i samarbeid med frivilligheten, lag og organisasjoner.

Oppvekstsektoren ønsker et tettere samarbeid med forsvaret. Dette for å vise yrkesmuligheter for våre ungdommer, men også fordi forsvaret er en svært sentral næringsaktør i kommunen. Oppvekst vil i planperioden utfordre forsvaret på et samarbeid særlig inn mot ungdomsskolene, og i samarbeid med Fosen videregående.

Oppvekst vil etablere OPS-oppvekst som skal bestå av en gruppe enhetsledere som representerer barnehage, barneskole og ungdomstrinn. OPS-oppvekst skal være bindeleddet mellom kriseledelsen, kommunens OPS og oppvekstområdet ved hendelser. OPS-oppvekst vil i tillegg ha ansvar for årlig rullering av beredskapsplanen og legge til rette for faste øvelser av ulike scenarier innen oppvekst.

Tilstrekkelig opplæring og kompetanse innen saksbehandling og lovverk er viktig, og vi som organisasjon må finne gode løsninger for hvordan sikre nødvendig opplæring av nyansatte, oppdateringer i forhold til endringer i lovverk og bruk av digitale verktøy. Vi vil ha søkelys på hvilke digitale kanaler som er hensiktsmessig å bruke og styrke bruken av disse. Det gjelder både internt og eksternt i kommunikasjon med foresatte.

Ørland skaper livsglede!

Det er i barnehagen og skolen vi møter alle våre barn. Det er i barnehagen og skolen grunntjenesten foregår, og her skal vi gi danning og utdanning. Kvaliteten på tjenesten i barnehagen og skolen er avgjørende for livskvaliteten til den enkelte og for samfunnet som helhet.

I økonomiperioden skal vi ha søkelys på hvordan vi kan styrke tilbudet i barnehage og skolen. Gjennom tilpasset opplæring, mer praktisk tilnærming og økt elevmedvirkning skal vi forebygge frafall og utenforskap og legge til rette for økt gjennomføring av videregående opplæring. Vi må samtidig styrke det tverrfaglige forebyggende arbeidet og laget rundt barnet, sette søkelys på foreldrekompetanse og stimulere til å bygge foreldrenettverk.

Både barnehage, skole og PP-tjenesten skal i planperioden delta i et felles løft innen temaet inkluderende praksiser. Dette er et omfattende utviklingsarbeid som driftes gjennom Fosen-samarbeidet i partnerskap med universitets- og høyskolemiljøene Dronning Mauds Minne Høgskolen og Høgskolen i Innlandet ved SePU. (Senter for praksisrettet utdanningsforskning). Arbeidet vil foregå på ulike nivåer, både med felles fagdager, gjennom nettverk og i profesjonsfelleskapet på den enkelte enhet.

Utviklingsarbeidet er oppvekstfeltets største satsing frem til 2028. Satsingen skal bidra til at potensialet for læring og utvikling realiseres for alle barn og elever innenfor rammen av fellesskapet. Kompetanse- og praksisutvikling skal fremme at barn og elever kan lære sammen og delta aktivt i barnehagens og skolens fellesskap. Trygghet og trivsel må ligge til grunn, samtidig som man blir møtt med positive forventninger. Barn og elever skal bli sett og hørt og få medvirke. Demokratisk dannelse og medborgerskap skal erfares for å kunne læres (Fosen-nettverkets Inkluderende praksiser).

Vedtatt samfunnsplan er førende for kommunedelplanen for oppvekst som skal ferdigstilles innen 2023. Disse styringsdokumentene skal vise hvordan vi i Ørland kommune i kommende år skal løse oppdraget fra sentrale myndigheter, samt vise retning i forhold til hvilke lokale satsinger som skal prioriteres og hvordan de skal løses. Vår ambisjon er å sikre best mulig kompetanse og kvalitet i alle ledd i tjenesten. Det er avgjørende for at vi skal kunne innfri i forhold til mandatet som er gitt. Vi vil i planperioden implementere samfunnsplanen og kommunedelplanen, og jobbe med å konkretisere mål og strategier i styringsdokumentene.

Ny Opplæringslov trer i kraft høsten 2024 og nye føringer i denne skal innarbeides i kommende år.

Det er i planperioden behov for styrking av det tverrfaglige forebyggende arbeidet og gjøre prioriteringer i tråd med endringer i behov. Vi skal fortsette implementering av BTS-modellen (Bedre tverrfaglig innsats) og handlingsveilederen BTI (Bedre tidlig innsats) da dette er vår valgte plattform for det tverrfaglige arbeidet. BTI-koordinator driftes så langt av prosjektmidler. Denne funksjonen må fra 2024 sikres av driftsmidler i organisasjonen. I tillegg er det behov for å styrke tiltakslederrollen i barnehagene. Tiltaksleder er særlig vital i forhold til forebygging, tidlig innsats og tverrfaglig samhandling.

Vi vil legge til rette for at alle våre barnehager og skoler har servering av næringsrik mat og fokus på fellesskapet rundt måltidet i hverdagen. For å få til dette må vi sikre at alle enheter har nødvendige fasiliteter for å kunne gi tilbudet. Det handler om fysiske forhold som egnet kjøkken og fellesareal for å kunne samles, og om kompetanse og tilstrekkelig med personale på enhetene.

Vi har prøvd ut økt grunnbemanning i barnehagene siste barnehageåret. Evalueringen viser at det er flere faktorer som har gitt mulighet for økt kvalitet i denne perioden. Pedagogisk personale har fått gjennomført plantid, ansatte har opplevd redusert stress da det har vært flere voksne på avdeling og barnehagene har samlet sett hatt nedgang i sykefravær våren 2023. Økt grunnbemanning prøves ut i flere kommuner og regjeringen signaliserer styrking av barnehagen ved å øke bemanningsnormen. Vår ambisjon for planperioden er å kunne prioritere økt grunnbemanning i barnehagen og at dette vil gi gevinst i form av redusert sykefravær og økt kvalitet i tjenesten.

Vi må styrke strukturene og kompetansen innen bosetting og integrering slik at vi fremover også er rustet til å ta imot og bosette mennesker som har krav på beskyttelse.

Målsettingen er å gi gode forutsetninger for selvstendig deltakelse i samfunnet og arbeidslivet vårt.

Ørland utvikler mangfold!

Skoler og barnehager skal gjøre barn og elever kjent med kommunens mangfoldige natur, kultur og næringsliv. Formidling av verdier i Ørlands rikeholdige samfunn og aktiv bruk av disse miljøene vil bidra til å utvikle barn og unges tilhørighet, stedsidentitet og folkehelse.

Vi vil videreutvikle bruken av hele kommunen som opplæringsarena, og sikre at alle barn og unge uavhengig av tilhørighet får kjennskap til og kunnskap om det mangfoldige kommunen har å tilby. Dette vil vi gjøre i samarbeidet med lag og organisasjoner samt næringsliv.

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester

Ørland 2034 er klimanøytral

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester har to stillinger som klima- og miljørådgivere. Disse skal sikre at kommunen har nok ressurser og kompetanse for arbeidsoppgavene som følger av omtalte mål på klimaområdet.

Kommunen har et energiforbruk i kommunale bygg på ca 17 GWh. Dette fordeler seg på cirka 12 GWh strøm og 5 GWh fjernvarme. Gjennom energiøkonomiseringstiltak som varmpumper og styringssystem er det et mål om å redusere energibruken med 0,5 GWh/år de første årene, for så å se på mulighet for produksjon av energi gjennom solcellepanel utover i perioden. Et unntak er ved elektrifisering av kjøretøyparken der det dette året vil

være behov for opp imot 0,5 GWh strøm til drift av bilparken og elektrifisering av buss.

Klimavennlige transportmetoder vil være viktig i årene som kommer. I 2022 brukte kommunens kjøretøy 38 000 liter bensin og 28 000 l diesel. Dette tilsvarer et utslipp på 164 tonn CO₂. Kommunen er i gang med ny anbuds-runde for kommunens kjøretøy. Her vil det være en avveining mellom elektrifisering av kjøretøyparken og systematisk med samfunns-sikkerhet og beredskap i samarbeid i forhold til bortfall av strøm. Elektrifisering av kjøretøyparken kan reduserer klimagassutslippene i de kommende årene med 150 tonn CO₂.

Reduksjon av bilbruk vil også kunne være et tiltak, spesielt i forhold til kommunens innbyggere. Tilrettelegging for gang- og sykkelveger inn mot sentrene og skoler vil være et viktig tiltak både for å øke mobiliteten for barn og unge, men også for å redusere biltrafikken. Videre vil det være aktuelt med en el-buss mellom Brekstad og Bjugn som vil kunne avlaste biltrafikken og øke mobiliteten spesielt for barn og unge mellom disse tettstedene. Økt mobilitet vil også bidra til at alle kan delta i arbeidsliv, fritidstilbud og det sosiale livet uavhengig av forutsetninger.

I løpet av 2023 og 2024 er det satt i gang flere felles prosjekt med både fylkeskommunen, AtB og Forsvaret for å redusere klimautslipp. Det første er sammen med fylkeskommunen og AtB som i løpet av 2024 skal igangsette nytt anbud med elektrifisering av hurtigbåt. Dette skjer i samarbeid med kommunen som eier av kollektivknutepunktet.

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester har ansvar for å legge til rette for kildesortering i alle kommunale bygg. Dette skjer i samarbeid med Fosen renovasjon.

Ørland snakker sammen!

Det er nødvendig med stort fokus på å være en pådriver for samhandling mellom kommune, frivillighet, næringsliv, innbyggere og andre aktører. Tjenesteområdet har stort fokus på næringsarbeid/-utvikling og attraktivitet for bo- og blilyst. Formålet er å bidra til bærekraftig utvikling og gode lokalsamfunn i mulighetenes kommune gjennom kunnskap, dialog og profesjonalitet. Vi skal påvirke og prioritere oppgaver som gir merverdi for næringsliv og innbyggernes folkehelse.

Det blir også viktig å ha gode kanaler for kommunikasjon og informasjon, med brukervennlige digitale løsninger. Det vil være et stort fokus på å ha rettferdig og forutsigbar saksbehandling. Dette er viktige tiltak for å oppnå godt samarbeid mellom kommunen og næringsaktører som støtter opp om lokal utvikling og verdiskaping.

Ørland skaper livsglede!

Det ligger flere muligheter for finansiering av bo- og blilyst utenfor det kommunale budsjettet. Dette gjelder blant annet trafikksikkerhetstiltak, klimatiltak, naturmangfold, idrett- og nærmiljøanlegg, og andre tema som ofte har sammenheng med FN's bærekraftsmål. Med et begrenset kommunalt budsjett vil det bli viktig at kommunen sikrer ekstern finansiering for å følge opp de satsingsområdene som er valgt til kommuneplanens samfunnsdel.

Spesielt viktig er det å tilrettelegge for at barn og unge kan ferdes trygt på skolevei og i nærmiljøet gjennom satsing på gang- og sykkelveier, samt å tilrettelegge nærmiljø, møteplasser og aktiviteter slik at de er inkluderende for eldre. For å oppnå dette må det samarbeides på tvers av enheter både innenfor samfunnsutvikling og tekniske tjenester, andre enheter i kommunen, og eksterne parter.

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester vil ha en sentral rolle i å legge til rette for boligsosialt arbeid. Å sikre tilstrekkelig kvalitet på kommunale boliger vil være en sentral oppgave.

Ørland utvikler mangfold!

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester vil ha et stort fokus på investeringer og planarbeid de kommende årene. Det blir viktig å samordne og videreutvikle den kunnskap og kompetanse som ligger hos ansatte i dag. Et tettere samarbeid mellom plan, byggesak, tekniske tjenester og næringsutvikling gir også en rekke nye muligheter for å styrke samfunnsutviklingen.

Det vil bli arbeidet med en egen kommunedelplan for Klima, miljø og naturmangfold og en kommunedelplan for Kulturmiljø og kulturminner. Dette vil bli viktige tiltak for å bevare naturmangfold og økosystemer gjennom kunnskaps- og kompetanseutvikling, forvaltning og formidling. I tillegg til å utvikle kunnskap og kompetanse om kulturminner og kulturmiljø i kommunen, herunder samiske kulturminner for å styrke forvaltningen og formidlingen av vår kulturarv.

NAV

Satsningsområdene i NAV skal gjenspeile utfordringsbilde i Ørland kommune. I Ørland har vi befolkningsvekst og vekst i næringslivet, men vi har også flere utenfor arbeidslivet enn i sammenlignbare kommuner og vi har flere enslige forsørgere som mottar økonomisk stønad. Det er også en økning knytta til innbyggere som trenger hjelp til å håndtere hverdagsøkonomien sin.

Det å få flere, spesielt unge tilbake i jobb, er et av hovedsatsningsområdene i NAV i årene framover. Gjennom Trøndelagsmodellen bidrar vi med kvalifiseringsløp og oppfølging som hjelper brukerne med å få en mer stabil tilknytning til arbeidslivet. Dette støtter opp under Ørland kommunes mål om å skape livsglede og utvikle mangfold blant innbyggerne. NAV gir også arbeidsrettet oppfølging til prioriterte målgrupper, som inkluderer ungdom, langtidsledige, innvandrere utenfor EØS, personer med nedsatt arbeidsevne og sykmeldte. Dette bidrar til å inkludere og utvikle mangfoldet i kommunen, samtidig som et tett samarbeid med næringslivet skaper bedre muligheter for arbeidssøkerne. Vi har også gjennom Trøndelagsmodellen og annen oppfølging tett

samarbeid med ulike aktører i lokalt næringsliv og det vil bli særdeles viktig å skape flere gode relasjoner i næringslivet også framover.

I dyrtiden vi er inne i vil også tett oppfølging av brukere med økonomisk stønad og de som har behov for økonomisk råd og veiledning være et satsningsområde, og da spesielt de som har barn. Et barneperspektiv i alle beslutninger, samt å bruke veilederen for sosial stønad og vurdere kvalifiseringsprogrammet (KVP) før økonomisk stønad innvilges vil være vesentlig. Prosjektet familien i Fokus vil er fortsatt være viktig for at vi skal kunne bidra med tett oppfølging med et fokus på arbeid for å skape god mestring av hverdagslivet og arbeidslivet.

Investeringsbudsjett

Ørland 2034 er klimanøytral

En vesentlig del av midler til HMS tiltak i kommunale bygg har vært benyttet til tiltak som gjør kommunen i stand til å redusere energibruk. Arbeidet med å systematisere styringssystemer, varmepumper, optimalisere fjernvarme, skifte av lyskilde og legge til rette for kildesortering vil fortsette innenfor HMS-tiltak i bygg.

Innen avløp er det et voksende behov for å gjennomføre tiltak for klimatilpassing. Større nedbørsmengder, mer effektiv drenering av jordbruksareal og større areal med asfalt medfører at overvannshåndteringen blir mer kritisk de kommende årene.

Ørland snakker sammen!

Det settes av investeringsmidler til IKT for digitalisering og tekniske løsninger og IKT innenfor oppvekstsektoren.

Ørland skaper livsglede!

Det er foreslått å sette av beløp til kultur/idrett/uteområder. Spesielt er det behov for å benytte midler til å tilrettelegge for gode, inkluderende og tilgjengelige nærmiljø som fremmer relasjoner og hverdagsaktivitet. Dette er anlegg som kan benyttes både i skoletid og utenfor skoletid.

Nye avlastningsboliger, nytt helsebygg og flere langtidsplasser vil være de viktigste investeringene i økonomiplanperioden.

Ørland utvikler mangfold!

Gjennom prosjekt for å sikre vannforsyningen legges det til rette for godt samarbeid mellom kommunen og næringsaktører som støtter opp om lokal utvikling og verdiskaping. I tillegg settes av midler til kommunale kaianlegg og til tomteteknisk arbeid for å sikre tilgjengelig tomter for bolig og næringsutvikling.

Midler til kommunale vegger, oppgradering av gatelys og bygging av gang- og sykkelveger langs fylkesveger vil være tiltak for å legge til rette for klimavennlige transportmetoder tilpasset ulike behov i kommunen.

Detaljert investeringsbudsjett - 10-års perspektiv

(Tall i 1000 kroner)	Regnskap	budsjett	budsjett	Budsjett	Økonomiplan									
	2022	2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
Investeringsutgifter														
Investeringer i varige driftsmidler	153 157	168 410	224 255	85 350	83 800	115 200	71 200	201 200	151 200	71 200	71 200	71 200	68 200	
Tilskudd til andres investeringer	1 250													
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 082	2 900	2 900	3 000	3 100	3 200	3 300	3 400	3 500	3 600	3 700	3 800	3 900	
Utlån av egne midler														
Avdrag på lån														
Sum investeringsutgifter	157 489	171 310	227 155	88 350	86 900	118 400	74 500	204 600	154 700	74 800	74 900	75 000	72 100	
Investeringsinntekter														
Kompensasjon for merverdiavgift	-16 311	-1 400	-4 800	-4 470	-4 560	-13 240	-4 640	-30 640	-20 640	-4 640	-4 640	-4 640	-4 040	
Tilskudd fra andre	6 006													
Salg av varige driftsmidler	-18 641	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	
Salg av finansielle anleggsmidler														
Utdeling fra selskaper														
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-1 317													
Bruk av lån	-134 356	-164 910	-217 355	-78 880	-77 340	-100 160	-64 860	-139 960	-129 060	-65 160	-65 260	-65 360	-63 060	
Sum investeringsinntekter	-164 619	-171 310	-227 155	-88 350	-86 900	-118 400	-74 500	-175 600	-154 700	-74 800	-74 900	-75 000	-72 100	
Videreutlån														
Videreutlån	34 704	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	
Bruk av lån til videreutlån	-34 704	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	
Avdrag på lån til videreutlån	7 983	8 000	8 000	8 000	8 700	9 400	10 100	10 800	11 500	12 200	12 900	13 600	14 300	
Mottatte avdrag på videreutlån	-8 771	-8 000	-8 000	-8 000	-8 700	-9 400	-10 100	-10 800	-11 500	-12 200	-12 900	-13 600	-14 300	
Netto utgifter videreutlån	-788	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Overføring fra drift og netto avsetninger														
Overføring fra drift								-29 000						
Avsetning til bundne investeringsfond	814													
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond														
Dekning av tidligere års udekket beløp	7 104													
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	7 918	0	0	0	0	0	0	-29 000	0	0	0	0	0	

(Tall i 1000 kroner)	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Revidert budsjett	Budsjett 2024	Økonomiplan	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Investeringsutgifter	2022	2023	2023	2024										
VANN														
Reservevannforsyning	0	36 360	36 360											
Pumpestasjon Lerbern	2 228													
Pumpestasjon Kotenget	4 180													
Renovering vannledninger	7 885	15 000	15 000	7 000	7 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
Vannledning Oksvoll	12 639	27 000	34 400											
Vannledning Ervika	0		40											
Hovedledning Ørland	236													
Rehabilitering VA-ledninger Brekstad	1 182													
Vannanlegg i samarbeid med avløp	177													
Sjøledning Risvika	95													
Sjøledning Storfosna	1 699													
Nytt renseanlegg (vann)	1 979	15 000	19 700	40 000	40 000									
Nytt låsesystem (vannanlegg)	0	1 750	3 750											
Anskaffelse biler	532													
Doblering vannledning Lysøysund		3 000	3 000											
AVLØP														
Sæterfjæra Kulvert og VA anlegg	0		2 000											
Oppgradering overløp pumpestasjoner	0		400											
Renovering avløp	2 385	4 000	4 200	4 000	4 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Rehabilitering av hovedavløpsnett på Brekstad	23 593		4 000											
Kloakkledning Ervika	1 627													
Oppgradering silanlegg Hovdetåa	0		1 500	7 000	7 000	1 000								
Utbedring /nye gatelys	85		400											
Prosjektering avløp	0		500	1 000										
Mebostad Pumpestasjon			2 000											
Nytt avløpsnett Alf Nebbsgate		8 500	8 500											
Forlengelse kloakkutslippsledning Bjugn fjorden				1 000										
TOMTETEKNIISK														
Tomteteknisk arbeid boligområder Mebostad	5 652		6 000											
Eiendommer i rød sone	3 922													
Skipsleia næringspark	1 635		2 500											
Brekstadbukta flytteprosjekt	1 038	28 000	29 500											
Tomtetekniske arbeider	1 162		2 300	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000

	Regnskap	Opprinnelig	Revidert	Budsjet	Økonomiplan								
		budsjet	budsjet		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
TRAFIKKSIKKERHET OG VEG	2022	2023	2023	2024									
Trafikksikkerhetstiltak	110	100	100	100	100								
Fergekai Dybfest og Tarva	2 135			2 000	7 000	6 000							
Trafikksikkerhetstiltak Arnfinn Astadds vei/gang- og :	0		630	3 000									
Oppgradering Alf Nebbsgate	0	4 500	4 500										
Planlegging gang- og sykkelvei Vallersund				525									
Planlegging gang- og sykkelvei Stuaneset - Bjugn krk					1 500								
Bro og trafikksikkerhetstiltak Elveng	298			3 700	1 000								
Sæterfjæra - gang- og sykkelvei fra fylkesvei til lagur	101		400	1 000	1 500	3 000							
Planlegging gang- og sykkelvei Opphaug				625									
Bru Storfosna - Kråkvåg	52												
Opparbeidelse gang- og sykkelveier i Brekstad sentr	560												
Avkjørsel Reksterberg	1 046												
Utbedring kommunale veier	211	500	725	500	500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Utskifting gatelysarmaturer	0	200	200	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Terminal og flytebrygge Hurtigbåt				700									
Kommunalt bidrag gang og sykkelvei fylkesveg							1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Utbedring av kommunale kaier				1 500	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Sykkelparkering/midler til klima og miljøtiltak/ksak 21	164												
KULTUR /IDRETT/UTEOMRÅDER													
Ombygging scene Bjugnhallen			500										
Oppgradering av lys Ørland kultursenter, k-sak 50/20	314												
Nytt lysanlegg Fosenhallen	94		950										
Skatepark Botngård ungdomsskole		1 000	1 000										
Tribuner Gryta		800	800										
Kjøp statue Fru Inger					1 500								
Generell kultur/idrett/uteområder					500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
MINDRE BYGNINGSMESSIGE TILTAK													
Ny barneskole Brekstad	163		3 700										
Ny brannstasjon Brekstad	98												
Terminal lufthavna	44												
2018 Nybygg Botngård ungdomsskole	136		500										
2019 Nybygg Bjugn brannstasjon	170												
Utskifting fyrkjeler kommunale bygg	179												
2018 Nybygg Kosmos barnehage	547		4 600										
Utskifting lekeapparater barnehagene Bjugn 2018	619												
HMS Bygg	1 285	1 500	2 000	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Ombygging dialyse ØMS	87												
Uteområde DR Sauers vei 10	769												
Ørland ungdomsskole - tilpasning universell utformin	1 699												
Oppgradering pasientrom Dr Sauersvei 24	930												
Tak ØMS og Bjugn helsesenter	1 146												
Brannsikring Nedre Internat	527												

	Regnskap	Opprinnelig	Revidert	Budsjet	Økonomiplan								
		budsjett	budsjett		Budsjett	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
STØRRE UTBYGGINGER	2022	2023	2023	2024									
2021 Rehabilitering basseng Ørlandshallen	13 577												
Allmenningskai Uthaug	14 473	15 000	15 000										
Gjennomføring større utbygginger							9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	6 000	6 000
Utredning bygg oppvekstsektoren												3 000	
ANDRE INVESTERINGER													
Flytting av jordmasser parkeringsplass ved ferjeleie på Brekstad			400										
Bredbåndsutbygging	61												
Utbygging bredbånd og mobildekning	18												
Agresso - hovedprosjekt	69												
IKT, digitalisering og teknologiske løsninger	3 276	2 500	5 500	2 500	3 000	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Velferdsteknologi og varsling	0		1 000										
Utstyr helse	2 122												
Utredning nytt helsebygg/avlastningsbolig+32 plasse	640		500			40 000		130 000	80 000				
Overføring kirkelig fellesråd	500	1 000	1 000	500	500								
Servicebygg Bjugn skogskirkegård						3 000							
IKT oppvekst	2 979	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700
Mobilmast			1 500										
Helseplattformen	26 989												
Prosjektstyrings-system	21												
Investering i varige driftsmidler	152 139	168 410	224 255	85 350	83 800	115 200	71 200	201 200	151 200	71 200	71 200	71 200	68 200

	Regnskap	Opprinnelig	Revidert	Budsjett	Økonomiplan								
		budsjett	budsjett		Budsjett	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
	2022	2023	2023	2024									
Vann	32 831	98 110	112 250	47 000	47 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
Avløp	27 690	12 500	23 500	13 000	11 000	11 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Tomteteknisk	13 410	28 000	40 300	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Trafikksikkerhet/veg/kai	4 676	5 300	6 555	14 150	14 100	12 500	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500
Kultur/idrett/uteområder	408	1 800	3 250	0	0	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Mindre bygningsmessige tiltak	8 398	1 500	10 800	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Større utbygginger	28 049	15 000	15 000	0	0	0	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	6 000
Andre investeringer	36 675	6 200	12 600	5 700	6 200	49 200	6 200	136 200	86 200	6 200	6 200	6 200	6 200
SUM	152 139	168 410	224 255	85 350	83 800	115 200	71 200	201 200	151 200	71 200	71 200	71 200	68 200

ØRLAND
KOMMUNE

Fotokreditering

Karin Storseth: Fly s. 5, bilder s. 4 og 32

Børge Solem, Godt sagt: Barn s. 5, bilder s. 22, 26, 29, 30 og 33

Brynhild Kjelsli: Bilde s. 6

Ole Graneng: Bilde s. 11

AHB; Bilde s. 20